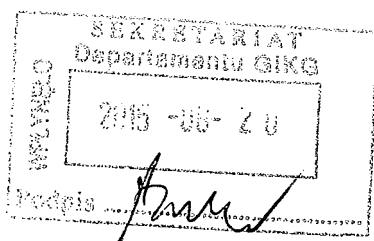

MINISTER ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2015 r.

BJA-I-0943-4/30214/15/PIB

Pan
Roman Smółka
Kierownik
Państwowego Instytutu Geologicznego -
Państwowego Instytutu Badawczego
w Warszawie

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

Działając na podstawie upoważnienia Ministra Środowiska nr 9/2015 z dnia 2 lipca 2015 r. zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska przeprowadził w dniach 6 – 24 lipca 2015 r. kontrolę doraźną w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie (PIG-PIB) dotyczącą wybranych zagadnień z zakresu *wykonywania tzw. zleceń komercyjnych*.

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolujący Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego Ministerstwa Środowiska w składzie:

- Ewa Walczak – Radca Ministra,
- Stanisław Kucharski – Główny Specjalista.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w księdze kontroli pod nr 5/2015.

Dyrektorem PIG-PIB był w okresie od dnia 15 kwietnia 2008 r. do 4 lipca 2014 r. był p. Jerzy Nawrocki. Od dnia 5 lipca 2014 r. na stanowisko Kierownika PIG-PIB powołany został p. Roman Smółka.

Instytut działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o instytutach badawczych*² oraz statutu, który określa jego przedmiot i zakres działania. Obowiązujący statut Instytutu został zatwierdzony przez Ministra Środowiska w dniu 24 lutego 2011 r.

¹ Dz. U. nr 185, poz. 1092

² Dz. U. nr 96, poz. 618

Państwowy Instytut Geologiczny – PIB pełni na podstawie art. 163 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – *Prawo geologiczne i górnicze*³ państwową służbę geologiczną.

Nadzór nad wykonywaniem zadań państwowej służby geologicznej sprawuje Minister Środowiska.

Państwowy Instytut Geologiczny – PIB pełni także państwową służbę hydrogeologiczną – na podstawie art.102 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne*⁴.

Nadzór nad funkcjonowaniem państwowej służby hydrogeologicznej sprawuje Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW).

[Dowód: akta kontroli str. 1- 14]

Ustalenia kontroli:

Na podstawie art. 2 ust.4 ustawy *o instytucjach badawczych* Instytut może prowadzić działalność inną niż podstawowa (badawczo – rozwojowa). W PIG-PIB w ramach działalności komercyjnej realizowane są:

- tematy, które wchodzą w zakres działalności podstawowej (badawczo-rozwojowej) oznaczone symbolem „4”. Są to głównie badania naukowe i prace rozwojowe, działalność wydawnicza związana z prowadzonymi badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, udostępnianie informacji geologicznej, upowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych, prowadzenie przez PIG-PIB studiów podyplomowych i doktoranckich;
- zadania pozyskane bezpośrednio z rynku, nie mające charakteru badań naukowych, bądź prac rozwojowych oznaczone symbolem 95. Zadania te wchodzą w zakres działalności gospodarczej.

Działalność ta zgodnie z wymogiem art. 2 ust. 4 ustawy *o instytucjach badawczych* jest wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności podstawowej.

Przychody z realizacji zleceń komercyjnych w 2014 r. kształtowały się następująco:

ZLECENIA KOMERCYJNE	PLAN (korekta z dn. 2014.12.18)	WYKONANIE	WYNIK	
	[w tys. zł.]		[w tys. zł.]	[%]
B+R (tematy wchodzące w zakres działalności podstawowej) - „4”	5.024,22	5.067,08	42,86	100,86
USŁUGI (działalność gospodarcza) - „95”	2.770,74	2.618,84	151,90	94,52
ŁĄCZNIE	7.794,96	7.685,92	109,04	98,61

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 196

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 469

Z powyższego zestawienia wynika, że PIG – PIB uzyskał z działalności komercyjnej przychód w wysokości 7 685,92 tys. zł, co stanowi 4,6 % przychodów ogółem Instytutu w 2014 r. Łączne przychody Instytutu w 2014 r. wynosiły 167 071,54 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. I/24-29]

I. Zaangażowanie pracowników PIG-PIB w realizację zleceń komercyjnych:

Realizację zleceń komercyjnych przez pracowników PIG – PIB reguluje Zarządzenie nr 13 Dyrektora Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego z dnia 5 kwietnia 2012r. w sprawie podejmowania przez pracowników Instytutu prac wykonywanych na zamówienie podmiotów sektora prywatnego.

Zlecenia komercyjne realizowane są przez pracowników Instytutu w ramach stosunku pracy i obowiązujących zasad wynagrodzeń.

W PIG-PIB wszystkie realizowane umowy, zlecenia, projekty stanowią tzw. tematy, mające swoje unikatowe numery. Corocznie każdy temat posiada swój własny kosztorys oraz tzw. „wykaz osób realizujących temat”, podawany przez kierownika tematu, czyli osobę wyznaczoną przez kierownika komórki organizacyjnej, w której jest zatrudniony do jego prowadzenia.

W wykazie tym podawana jest lista pracowników Instytutu realizujących temat oraz ich procentowy udział. Skład osób realizujących tematy uzgadniany jest przez kierownika tematu, zarówno z kierownikiem macierzystej komórki organizacyjnej jak i kierownikami komórek współpracujących. Na podstawie „wykazu osób realizujących temat” wyliczana jest kwota udziału poszczególnych wykonawców danego tematu.

Suma wszystkich udziałów każdego wykonawcy, ze wszystkich realizowanych przez niego tematów stanowi całość (100%) jego zaangażowania.

Za wykonywaną na rzecz Instytutu pracę pracownicy wynagradzani są zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, bez względu na charakter i rodzaj wykonywanych obowiązków.

Jednym z elementów wynagrodzenia jest premia kwartalna, w naliczaniu której stosuje się różne mnożniki korygujące wysokość podstawy do jej naliczenia. W przypadku zleceń komercyjnych obowiązują zasady podobne jak w przypadku projektów badawczych (grantów) finansowanych ze źródeł krajowych (NCN, NCBiR) jak i zagranicznych (programy ramowe, inne środki unijne itp.). Zasady i sposób naliczania premii kwartalnej regulują postanowienia Regulaminu premiowania pracowników Instytutu, który stanowi załącznik nr 5 do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy PIG-PIB zawartego w dniu 26 sierpnia 2011 roku, wraz z Protokołami dodatkowymi.

Pracownicy Instytutu nie otrzymują dodatkowych wynagrodzeń z tytułu wykonywania zleceń komercyjnych, udział w ich realizacji jest regulowany premią kwartalną.

Zasady ewentualnego świadczenia pracy przez danego pracownika poza Instytutem regulują: zawarta z każdym pracownikiem PIG-PIB umowa o zakazie konkurencji, odpowiednie zapisy ustawy o *instytutach badawczych* oraz Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy PIG-PIB.

Koszty osobowego i bezosobowego funduszu płac odniesione w zlecenia obce w 2014 r. (z kosztami pracodawcy, bez kosztów pośrednich) wynosiły:

CHARAKTER ZLECENIA	FUNDUSZ PŁAC [w zł]	
	OSOBOWY	BEZOSOBOWY
4 - zlecenia B+R (związane z działalnością podstawową)	750 686,68	49 584,40
95 - usługi geologiczne (związane z działalnością gospodarczą)	435 008,90	115 400,00
Suma	1 185 695,58	164 984,40
	1 350 679,98	

Z powyższego zestawienia wynika, że łączne koszty wynagrodzeń pracowników Instytutu zaangażowanych w realizację tematów komercyjnych wynosiły w 2014 r. 1 350 679,98 zł, w tym z osobowego funduszu płac 1 185 695,58 zł i z bezosobowego funduszu płac 164 984,40 zł.

[Dowód: akta kontroli str. I/1- 101]

II. Zasady i tryb pozyskiwania oraz realizacji przez PIG-PIB zleceń komercyjnych.

W PIG-PIB nie funkcjonują osobne wewnętrzne regulacje dotyczące zasad i trybu pozyskiwania oraz realizacji zleceń komercyjnych. Jak wyjaśniono, zlecenia komercyjne realizowane są głównie na podstawie bezpośrednich zleceń, zapytań ofertowych nadsyłanych do Instytutu przez zainteresowane współpracą z Instytutem podmioty gospodarcze oraz inne osoby fizyczne i prawne.

Realizacja pozyskanych zleceń komercyjnych odbywa się na zasadach ogólnie przyjętych w Instytucie, obowiązujących dla wszystkich źródeł finansowania projektów i zadań wykonywanych w PIG-PIB, w oparciu o obowiązujące już w tym zakresie regulacje wewnętrzne. Ocena zasadności, celowości i możliwości ich realizacji leży w kompetencjach kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych Instytutu, a następnie dyrektorów pionów, do których przynależą te komórki.

Z ustaleń kontroli wynika, że sporządzana w Instytucie dokumentacja dotycząca realizacji tematów komercyjnych sporządzana jest prawidłowo pod względem wymagań formalno-prawnych i właściwie odzwierciedla przebieg realizacji każdego zadania.

[Dowód: akta kontroli str. II/1-13; II/14-16]

III. Działania podejmowane przez PIG-PIB w zakresie zapobiegania powstawaniu ewentualnych konfliktów interesów pomiędzy wykonywaniem zadań PSG i PSH, a wykonywaniem zleceń komercyjnych.

W roku 2012 w PIG-PIB dokonano wewnętrznych regulacji dotyczących podejmowania przez pracowników Instytutu prac wykonywanych na zamówienie podmiotów sektora prywatnego. Aktualnie obowiązujące Zarządzenie nr 13 z dnia 5 kwietnia 2012 r. (dalej: *Zarządzenie*) dopuszcza bez ograniczeń wykonywanie projektów zamawianych przez przedmioty komercyjne lub wspólnie

z nimi w przypadku, gdy ich wyniki są w chwili zakończenia projektu upublicznione. Ponadto wskazane są obszary i zespoły pracowników, które podlegają wyłączeniu z realizacji prac zamawianych przez firmy komercyjne.

W *Zarządzeniu* brak jest bezpośredniego odniesienia się do obowiązków kierownictwa komórek organizacyjnych realizujących zlecenia dotyczących zapobiegania powstawaniu ewentualnych konfliktów interesów pomiędzy wykonywaniem zadań PSG i PSH, a wykonywaniem zleceń komercyjnych.

Jak wyjaśniono, w PIG-PIB dotychczas nie odnotowano przypadków występowania konfliktu interesów w przedmiotowym obszarze. W roku 2014 PSG i PSH realizowało szereg zadań finansowanych ze środków NFOŚiGW, które potencjalnie mogłyby wskazywać na możliwość podwójnego finansowania, a tym samym występowania konfliktu interesów pomiędzy wykonywaniem zadań PSG i PSH, a wykonywaniem zlecenia komercyjnego. Monitorowanie ewentualnych zdarzeń tego typu, nadzór i kontrola nad tym zakresem, leży w obszarze obowiązków kierowników programów, zakładów, laboratoriów i innych komórek merytorycznych, w których realizowane są zarówno zadania obu służb jak i zlecenia komercyjne. Ponadto osoby te oraz dyrektorzy pionów odpowiadający za działalność podległych im komórek organizacyjnych sprawują nadzór nad przestrzeganiem zapisów *Zarządzenia* poprzez podpis na ofercie, odpowiedzi na przesłane zlecenia, a następnie podpis na zawieranej umowie, co oznacza, że akceptują zakres realizowanych prac, a tym samym możliwość ich realizacji przez pracowników Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. III/1-3;II/1-12]

Mając na uwadze powyższe ustalenia wnoszę o uzupełnienie regulacji zawartych w *Zarządzeniu* nr 13 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 kwietnia 2012 r. w *sprawie podejmowania przez pracowników Instytutu prac wykonywanych na zamówienie podmiotów sektora prywatnego*, o zapisy odnoszące się do obowiązków kierownictwa właściwych komórek organizacyjnych realizujących te zlecenia, dotyczących zapobiegających powstawaniu konfliktów interesów pomiędzy wykonywaniem zadań psg i psh, a wykonywaniem zleceń komercyjnych.

Przedstawiając sprawozdanie z kontroli, proszę Pana Kierownika o złożenie pisemnej informacji w sprawie sposobu wykorzystania wyników kontroli oraz o podjętych działaniach zmierzających do realizacji sformułowanego zalecenia pokontrolnego w **terminie do dnia 31 października 2015 r.**

Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o *kontroli w administracji rządowej*, kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to jednak realizacji ustaleń kontroli.

Stanowisko wnosi się za pośrednictwem dyrektora Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego w Ministerstwie Środowiska (BKA). W przypadku braku uwag do treści sprawozdania, informację w tej sprawie należy przekazać bezpośrednio do dyrektora BKA.

Do wiadomości:

Pan **Rafał Miland**
Dyrektor Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych

Z up. MENISTRA
PODSEKRETAZ SZAN
GLÓWNY CIĘCIE
fmodeli
Sławomir Marek Brod.ński

A. D. Zbylut

1